

Sygn. akt II CSK 62/14

POSTANOWIENIE

Dnia 13 sierpnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski

w sprawie z powództwa A. C.

przeciwko Gminie Miasto S.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 sierpnia 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 30 lipca 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Pełnomocnik powódki A. C. w skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 lipca 2013 r. wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparł na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Szczegółowa analiza uzasadnienia wniosku nie pozwala na stwierdzenie, że powołane przesłanki zostały wykazane.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie SN z dnia 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Przedstawienie istotnego zagadnienia prawnego wymaga jego precyzyjnego sformułowania poprzez wskazanie przepisu prawa materialnego lub procesowego, z którym jest związane, i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m. in.

postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Argumentacja uzasadniająca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinna nawiązywać do przesłanek „przedsądu”, a ponadto stanowić odrębny, pogłębiony wywód prawny wskazujący na zaistnienie powołanych okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpatrzenia (zob.: postanowienie SN z dnia 9 maja 2008 r., sygn. akt II PK 3/08, nie publ.; postanowienie SN z dnia 19 października 2006 r., sygn. akt IV CSK 246/06, nie publ.; postanowienie SN z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 37/08, nie publ.; postanowienie SN z dnia 19 grudnia 2001 r., sygn. akt IV CZ 200/01, nie publ.). Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (zob. np. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08, nie publ.; postanowienie SN z dnia 28 marca 2007 r., sygn. akt II CSK 84/07, nie publ.; postanowienie SN z dnia 15 października 2002 r., sygn. akt II CZ 102/02, nie publ.; postanowienie SN z dnia 11 stycznia 2008 r., sygn. akt I UK 283/07, nie publ.). Konieczne jest wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (por. postanowienie SN z dnia 8 lipca 2009 r., sygn. akt I CSK 111/09, nie publ.; postanowienie SN z dnia 12 grudnia 2008 r., sygn. akt II PK 220/08, nie publ.; postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2007 r., sygn. akt I PK 233/07, OSNP 2009, nr 3 – 4, poz. 43). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga ponadto przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest

z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu na publicznoprawne funkcje skargi kasacyjnej, skarżący powinien wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

W uzasadnieniu wniosku skarżący przedstawił wywody sprowadzające się do pytania, czy w świetle art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dopuszczalne jest oparcie powództwa przeciwegzekucyjnego na zarzucie wygaśnięcia zobowiązania w wyniku złożenia oświadczenia o potrąceniu wierzytelności już po zamknięciu rozprawy w sytuacji, gdy strona w toku postępowania zakończonego wyrokiem zasądzającym miała możliwość podniesienia takiego zarzutu.

Odnosząc się do tak sformułowanego zagadnienia, należy wskazać, że w najnowszym orzecznictwie Sąd Najwyższy wyjaśnił, że z chwilą uprawomocnienia się wyroku dochodzi do prekluzji materiału faktycznego sprawy, w której został on wydany. Oznacza to, że jeżeli określone okoliczności i oparte na nich zarzuty istniały i dały się sformułować w chwili zamknięcia rozprawy, lecz strona ich skutecznie nie przytoczyła lub w ogóle nie podniosła, to podlegają one prekluzji, czyli "wykluczającemu działaniu prawomocności". Stanowisko takie uznać należy za utrwalone i wyznaczyło linie orzecznictwa sądów powszechnych, czego dowodem jest wyrok zaskarżony skargą kasacyjną (zob. np. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2010 r., III CZP 477/10, OSNC 2010, nr 2, poz. 165 i z dnia 2 lutego 2011 r., III CZP 128/10, OSNC 2011, nr 10, poz. 108; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., III CZP 16/12, OSNC 2012, nr 11, poz. 129).

W uchwale z dnia 23 maja 2012 r., III CZP 16/12 (OSNC 2012, nr 11, poz. 129) Sąd Najwyższy wskazał, że oparcie powództwa przeciwegzekucyjnego na zarzucie spełnienia świadczenia (np. umorzenia długu przez potrącenie) jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy zarzut ten – ze względu na ustanowiony ustawą zakaz – nie mógł być rozpoznany w sprawie, w której wydano tytuł egzekucyjny. Nie ma więc konieczności rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy kwestii, która nie ma już cech zagadnienia prawnego.

We wniosku powołano także przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., ale nie przedstawiono żadnych wywodów w tym zakresie. W konsekwencji należy uznać, że przesłanka ta nie została wykazana.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpatrzenia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Na wniosek pozwanego zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.

Jako wartość przedmiotu zaskarżenia przyjęto kwotę 141.500 zł, a nie podaną w skardze kasacyjnej kwotę 222.958 zł. Sąd Najwyższy nie jest związany wskazaną przez strony wartością przedmiotu zaskarżenia i może dokonać jej sprawdzenia na podstawie akt sprawy, z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 maja 2001 r., IV CZ 20/01, nie publ., z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 152/01, nie publ., z dnia 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, OSNC 2004, Nr 1, poz. 11, z dnia 19 lutego 2014 r., V CSK 275/13, nie publ.).

[aw]